

Москаленко Олександр Олегович

2 курс, факультет електроніки,

НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Кайс З. В.

Особливості психологічної компетентності фахівця в науковій сфері

Однією з найвагоміших причин, що обумовлюють професійну діяльність є загальна та вузькопрофільна компетентність людини, зокрема фахівця технічної спеціальності. Під загальною компетентністю мається на увазі характеристика особистості, якої людина набуває в результаті активної діяльності впродовж життя. Загальна компетентність визначає здатність людини до вдосконалення власної системи знань, умінь і навичок та застосовування їх для розв'язування актуальних індивідуальних та суспільно значущих проблем, а також здатність людини сприймати й генерувати нові ідеї. Вузькопрофільна компетенція — це коло явищ, в яких дана особа авторитетна, має досвід, знання; коло повноважень, галузь належних для виконання питань [1].

Компетентність не формується самостійно. Вона має багатоступеневу структуру. Першою сходинкою в структурі компетентності є навчання та засвоєння знань. Зосередимось детальніше на питанні про отримання знань в університеті.

Звичайно, держава надає всім бажаючим можливість отримувати вищу освіту, проте, як свідчить статистика, її отримують далеко не всі. Але чому не всі отримують вищу освіту? Тому що по-перше, освіта - це багатовимірний, систематичний процес, який потребує значних фізичних та психологічних зусиль, під час якого формуються якісні новоутворення (при опануванні спеціальності як технічного, так і гуманітарного напрямку); по-друге, людина набуває стресостійкості або зміцнює її (наприклад, під час іспитів, заліків, контрольних тощо); по-третє, під час навчання у студента розвивається рефлексія – сукупність знань та розуміння суб'єктом самого себе і здатність до виявлення того як інші знають і розуміють «рефлексуючу» особу.[2]. Люди повинні володіти самоспостереженням в процесі комунікації оскільки, не можна нехтувати

засвоєнням соціального та комунікативного досвіду, адже при високій варіативності форм поведінки людина більш адаптивна в умовах соціуму. Навчання в університеті також супроводжується формуванням у людини креативності та пластичності розуму, яка допомагає орієнтуватися у критичній ситуації та знаходити з неї вихід. Вміння планувати власну діяльність також є складовою у сфері професійної компетентності.

Важливим аспектом оптимізації вузівської підготовки в теперішній час є посилення практичної спрямованості навчання, а також підготовка, насамперед, широко-профільних фахівців, які при цьому володіють у той же час ґрунтовними вузькоспеціальними практичними навичками. Пріоритетом у підготовці фахівців у вищій школі стає орієнтація не лише на професійну, але й на особистісну складову. Це дозволить випускнику ВНЗ, виявляти ініціативу, гнучкість та самовдосконалюватися в міру необхідності, відповідно до змін у сфері трудових відносин. При цьому особливого значення набуває загальнокультурна підготовка фахівця, як основи її всебічного розвитку, формування її громадянської позиції, здатності до відповідальних дій, співробітництва з іншими людьми, що, нарешті, приведе до інтеграції суспільства. У такий спосіб буде забезпечений високий адаптаційний потенціал випускників вузів України. На закінчення виділимо пріоритетні напрямки в стратегії підвищення адаптаційного потенціалу фахівців:

– забезпечення якості підготовки (її відповідність тенденціям розвитку ринку праці, необхідність підготовки з нових спеціальностей, оволодіння сучасними технологіями та широким спектром додаткових знань);

– орієнтація на гуманістичну складову (прагнення гуманізувати індивідуалістичні, прагматичні настанови шляхом, як усебічного розвитку особистості, так і формування її соціальних якостей);

– взаємозв'язок фундаментальної спрямованості підготовки й орієнтації на професійну діяльність і тісний зв'язок із практикою;

– реалізація випереджальної підготовки (врахування прогнозованих перспектив розвитку країни);

– спрямованість на адаптивність, (гнучкість реагування на попит).

Завдяки зазначеним способам оптимізації навчання у вищій школі, з'являється можливість такої підготовки фахівців, яка дозволить максимально зблизити цілі суспільства й особистості. [3].

Список використаних джерел:

1. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. М.С. Головань
2. Егоцентризм та рефлексія як поняття
(<http://pidruchniki.com/1486011039138/psihologiya/egotsentrizm>)
3. Підготовка фахівців у ВНЗ проблеми та шляхи вирішення
(<http://ua.textreferat.com/referat-12086-1.html>)